

Sygn. akt VIII U 437/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Jolanta Węś

Protokolant - starszy sekretarz Justyna Nadolna

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2016 roku w Lublinie

sprawy A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o odsetki

na skutek odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 9 lutego 2016 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala A. P. prawo do odsetek za okres od 21 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku z tytułu opóźnienia w wypłacie renty.

Sygn. akt VIII U 437/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił A. P. prawa do wypłaty odsetek z tytułu zwłoki w wypłacie świadczenia. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 12 czerwca 2015 roku wpłynął do oddziału ZUS w dniu 7 lipca 2015 roku. W związku ze złożeniem apelacji akta rentowe zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego. Wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 24 listopada 2015 roku wpłynął do oddziału ZUS w dniu 16 grudnia 2015 roku. Po przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym, na które odpowiedź została złożona w dniu 30 grudnia 2015 roku, wydana została decyzja przyznająca rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy dnia 14 stycznia 2016 roku wraz z przekazaniem wyrównania za okres od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku w dniu 21 stycznia 2016 roku. W związku z powyższym został zachowany ustawowy termin 30 dni do wydania decyzji od wyjaśnienia ostatniej okoliczności (decyzja – k. 305 a.r.).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł A. P.. Z jego treści wynika, że nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego i wnosi o zobowiązanie go do wypłaty ustawowych odsetek za zwłokę w wypłacie renty od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku (odwołanie – k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosil o jego oddalenie argumentując jak w decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 4-4v a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca A. P. urodził się w dniu (...) (bezsporne). Posiada wykształcenie wyższe w zawodzie inż. elektryka, a ostatnio pracował jako kierownik działu (wywiad zawodowy k. 23 a.r.).

Decyzją z dnia 13 stycznia 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawcy rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 12 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku (k. 49 a.r.). W dniu 21 października 2013 roku wnioskodawca zwrócił się o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (k. 189 a.r.).

Lekarz Orzecznik ZUS w dniu 12 listopada 2013 roku rozpoznał u A. P. (...) (...), (...) Uznał, że jest on nadal częściowo niezdolny do pracy do dnia 30 listopada 2018 roku (rozpoznanie – dokumentacja medyczna, orzeczenie - k. 193 a.r.).

Główny Lekarz Orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. zgłosił zarzut wadliwości powyższego orzeczenia (k. 195 a.r.).

Komisja Lekarska badając wnioskodawcę w dniu 27 listopada 2013 roku rozpoznała:(...) i uznała, że nie jest niezdolny do pracy (rozpoznanie - dokumentacja medyczna, orzeczenie - k. 203 a.r.).

Orzeczenie Komisji Lekarskiej stało się podstawą wydania w dniu 12 grudnia 2013 roku decyzji odmawiającej prawa do renty (k. 217 a.r.).

W dniu 13 stycznia 2014 roku A. P. odwołał się od tej decyzji.

W celu zbadania jej zasadności, Sąd orzekający w sprawie VIII U 129/14 dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu kardiologii i nefrologii (k. 7-7v a.s. VIII U 129/14).

Biegli sądowi lekarze specjaliści z zakresu nefrologii G. K. i kardiologii H. S. w opinii z dnia 26 marca 2014 roku rozpoznały u wnioskodawcy (...) okres (...),(...)i uznały, że wnioskodawca jest nadal częściowo niezdolny do pracy do dnia 31 grudnia 2016 roku. W uzasadnieniu wskazały, że wnioskodawca leczy się z powodu(...) Podały, że w wykonanej 2010 roku kontroli koronarograficznej stwierdzono u niego (...)a w 2010 roku był diagnozowany szpitalnie w ramach prewencji rentowej ZUS. Natomiast(...)Podały, że próba wysiłkowa była klinicznie ujemna, a elektrokardiograficznie dodatnia i stwierdziły małą tolerancję wysiłku fizycznego, wahań wartości (...) Biegłe wskazały ponadto, że opiniowany miał dwukrotnie operowaną(...)życia i w 1990 roku, a w 2008 roku miał wykonaną (...)Od tego czasu pozostaje pod kontrolą nefrologa. W badaniu usg (...) i utrzymujący się podwyższony poziom kreatyniny. W zgodnej opinii kardiologicznej i nefrologicznej opiniowany z (...) jest częściowo okresowo niezdolny do pracy (opinia k 13 a.s. VIII U 129/14).

W sporządzonej na skutek zastrzeżeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych opinii z dnia 23 czerwca 2014 roku biegła z zakresu medycyny pracy L. M. rozpoznała u wnioskodawcy (...)okres (...), stan po przebytych (...) (...) w 13 roku życia oraz 1990 roku, stan po (...) i wskazała, że jest częściowo niezdolny do pracy od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku. W uzasadnieniu podała, że obecny stan zdrowia wnioskodawcy daje podstawę do stwierdzenia częściowej, okresowej niezdolności do pracy, ponieważ schorzenia wymagają obecnie ponownie intensywnego leczenia, umiarowania ciśnienia tętniczego, rehabilitacji dotyczącej dyskopatii kręgosłupa (k. 33 a.s. VIII U 129/14).

W sporządzonej na skutek zastrzeżeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych opinii z dnia 27 marca 2015 roku inna biegła z zakresu medycyny pracy dr K. Z. rozpoznała u wnioskodawcy (...) (...), stan po (...) w 13 roku życia i w 1990 roku, stan po(...) w 2008 roku, (...)stopnia i wskazała, że jest częściowo niezdolny do pracy od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku. W uzasadnieniu podała, że istniejące u wnioskodawcy wieloletnie schorzenia(...) pod postacią (...) czynią badanego niezdolnym do pracy zgodnie z poziomem wykształcenia, w tym również na wykonywanych, w okresie pracy zawodowej, stanowiskach elektromontera i kierownika działu Organizacji i (...). Wnioskodawca pracował w firmie (...) jako odczytywacz wodomierzy, elektromonter, kierownik działu. Specyfika zatrudnienia w charakterze

elektromontera czy też inżyniera-elektryka wymaga dobrej ostrości wzroku do blizy, prawidłowego rozróżniania kolorów, ale wiąże się również nieodzownie z koniecznością pracy na wysokości. Istniejąca wieloletnia (...)która już zaowocowała wystąpieniem(...)stanowi przeciwwskazanie do wykonywania pracy z tego typu zagrożeniem wypadkowym. Wskazała, iż ostatnie badanie koronarograficzne z 2010 roku potwierdziło u wnioskodawcy istnienie choroby (...) krytyczne zwężenie w odcinku początkowym (...) (gałęzi przedniej zstępującej lewej tętnicy wieńcowej) w odcinku środkowym naczynie zamknięte. W jej ocenie, przy występowaniu tego typu patologii w naczyniach wieńcowych, istnieje realna możliwość wystąpienia nagłego epizodu wieńcowego i nietrudno sobie wyobrazić, jakie następstwa wypadkowe mogłyby mieć takie zdarzenie w momencie wykonywania pracy na wysokości. Zaznaczyła, że opiniowany wykonywał również obowiązki zawodowe kierownika działu Organizacji i (...) - była to praca decyzyjna, powiązana z występowaniem stresu. Podniosła, że zakres obowiązków opiniowanego na stanowisku kierownika działu Organizacji i (...) obejmował: planowanie pracy oraz przestrzeganie pełnej realizacji planów i programów zapewniających wykonanie zadań, organizowanie sprawnego procesu komunikacji i obiegu informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi spółki, opracowywanie wewnętrznych aktów normatywnych dotyczących organizacji wewnętrznej spółki, prowadzenie zagadnień związanych z zamówieniami na dostawy, usługi i roboty budowlane, prowadzenie spraw własnościowo-majątkowych spółki, organizowanie i rozdział prac między podległych pracowników, rozwiązywanie zadań problemowych dotyczących działu, nadzór nad realizacją i terminowością zadań wynikających z zakresu działania działu. W świetle przytoczonych powyżej faktów można z całą pewnością stwierdzić, w jej ocenie, iż praca badanego miała charakter decyzyjny, związana była z występowaniem stresu w środowisku pracy. Choroba wieńcowa (wraz z przeżytym już zawałem), która jest podstawowym schorzeniem badanego, stanowi istotne przeciwwskazanie do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym. Zauważyła, że przebyta (z...)nie stanowi przesłanki do orzeczenia niezdolności do pracy w rozumieniu rentowym. Wnioskodawca jest również przewlekle leczony z powodów psychiatrycznych i przyjmuje leki T. oraz D., które mogą powodować upośledzenie sprawności psychofizycznej i wykluczają możliwość pracy na wysokości, w tym w charakterze elektromontera i inżyniera elektryka (k. 70-73 a.s. VIII U 129/14).

W sporządzonej na skutek zastrzeżeń organu rentowego ustnej opinii uzupełniającej z dnia 12 czerwca 2015 roku biegła z zakresu z zakresu medycyny pracy dr K. Z. wskazała, że wnioskodawca wykonywał wiele lat pracę na stanowisku kierowniczym i w jej ocenie nie jest to tożsame stanowisko ze zwykłym pracownikiem umysłowym, ponieważ praca kierownicza charakteryzuje się narażeniem na stres, bo jest to praca decyzyjna, a wniosek co do zaburzeń rytmu można wysnuć dopiero po założeniu holtera. Podkreśliła, że najważniejszą rzeczą w przypadku choroby wieńcowej jest badanie koronarograficzne, które wykazało u wnioskodawcy krytyczne zwężenie środkowego odcinka(...)krytyczne zwężenie w(...) (...). Ponadto u wnioskodawcy występują (...)W ocenie biegłej praca wnioskodawcy na stanowisku kierowniczym jest wykluczona. Gdyby to była praca polegająca na fakturowaniu, praca sekretarza, to mogłyby ją wykonywać, ale praca taka na stanowisku zwykłego pracownika umysłowego byłaby poniżej jego kwalifikacji, gdyż wnioskodawca ma kwalifikacje nabyte do zarządzania ludźmi. Zaznaczyła, że błędnie oznaczyła dzień, do którego wnioskodawca będzie niezdolny do pracy i wskazała tj. 31 stycznia 2015 roku, zamiast prawidłowo 31 stycznia 2016 roku. Podkreśliła, że stan zdrowia wnioskodawcy po 31 grudnia 2013 roku nie poprawił się i w dalszym ciągu jest on częściowo niezdolny do pracy. Wnioskodawca powinien w jej ocenie zasięgnąć konsultacji kardiologicznej co do możliwości ewentualnego udrożnienia naczyń wieńcowych, ale póki to nie nastąpiło, jego stan jest krytyczny, jeżeli chodzi o ich zwężenie i nie można mówić o odzyskaniu zdolności do pracy. Leki, jakie przyjmuje wnioskodawca uniemożliwiają pracę zgodnie z wykształceniem czyli elektromontera czy inżyniera elektryka, bo upośledzają sprawność psychofizyczną (opinia k. 88v-89 a.s. VIII U 129/14).

Sąd Okręgowy podzielił w całości opinie biegłych i wyrokiem z dnia 12 czerwca 2015 roku uwzględnił odwołanie A. P. i ustalił mu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 stycznia 2016 roku (k. 90 akt VIII U 129/14).

Na skutek apelacji organu rentowego od tego wyroku Sąd Apelacyjny w Lublinie w dniu 24 listopada 2015 roku wydał wyrok, w którym oddalił apelację (k. 132 akt VIII U 129/14).

Jego odpis wraz z uzasadnieniem Zakład Ubezpieczeń Społecznych otrzymał w dniu 16 grudnia 2015 roku (k. 147 akt VIII U 129/14).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wydał w dniu 14 stycznia 2016 roku decyzję wykonującą wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 12 czerwca 2015 roku. A. P. została przyznana renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 stycznia 2016 roku. Należność za okres od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku w kwocie 48.789,93 zł (po odliczeniu zaliczki na podatek i składki na ubezpieczenie zdrowotne) organ rentowy przekazał wnioskodawcy na rachunek w banku (k. 288 a.r.).

W dniu 3 lutego 2016 roku wnioskodawca wystąpił do organu rentowego o wypłatę odsetek (k. 304 a.r.).

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 9 lutego 2016 roku organ rentowy odmówił przyznania odsetek (k. 305 a.r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie przytoczonych wyżej dowodów. Okoliczności wynikające z treści dokumentów znajdujących się w aktach sądowych i w aktach rentowych nie były kwestionowane przez strony. Wiarygodność tych dowodów nie budziła też wątpliwości Sądu.

Odwołanie A. P. jest zasadne.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity; Dz. U. z 2015 roku, poz. 121, ze zmianami) jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub z świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest zobowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999 roku, Nr 12, poz. 104) określono szczegółowe zasady wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub w wypłaceniu świadczeń do których przyznawania i wypłacania są zobowiązani ZUS oraz płatnicy składek.

Koniecznym warunkiem do uwzględnienia żądania wypłaty odsetek jest wykazanie, iż organ rentowy nie przyznał świadczenia w sytuacji, gdy dysponował materiałem dowodowym wystarczającym do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia.

Istotą sprawy było więc ustalenie, czy organ rentowy ponosi winę w opóźnieniu wypłaty świadczenia przyznanego A. P. dopiero wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 12 czerwca 2015 roku.

Podstawą wydania wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 12 czerwca 2015 roku były ustalenia faktyczne oparte na opinii biegłych lekarzy sądowych kardiologa H. S., nefrologa G. K., specjalistów medycyny pracy L. M. i K. Z..

Z opinii tych jednoznacznie wynika, iż wnioskodawca jest nadal osobą częściowo niezdolną do pracy od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 stycznia 2016 roku. W ocenie Sądu Okręgowego w Lublinie w sprawie ustalającej A. P. prawo do renty (VIII U 129/14) wskazane opinie biegłych były rzetelne i wyczerpujące. Wyjaśniły dostatecznie wnoszone przez organ rentowy zastrzeżenia. Biegli dysponowali dokumentacją medyczną dotyczącą schorzeń kardiologicznych i współistniejących (...) w takim samym zakresie, w jakim dostępne były również w toku postępowania przed organem rentowym. W trakcie trwania postępowania sądowego wnioskodawca nie przedkładał żadnej nowej dokumentacji medycznej, z wyjątkiem wyniku badania TK kręgosłupa i wyniku badania psychologicznego oraz dwóch zaświadczeń lekarskich od neurologa i psychiatry, co nie miało znaczenia dla ustalenia u wnioskodawcy niezdolności do pracy.

Należy więc stwierdzić, że wskazane wyżej opinie biegłych wydane na podstawie badania wnioskodawcy oraz dokumentacji z dotychczasowego leczenia, znajdujące się w aktach rentowych, a więc znanej Lekarzowi Orzecznikowi i Komisji Lekarskiej ZUS, pozwoliły na ustalenie dalszej niezdolności wnioskodawcy do pracy. Należy podkreślić, iż Lekarz Orzecznik ZUS uznał wnioskodawcę za nadal częściowo niezdolnego do pracy do dnia 30 listopada 2018 roku, natomiast Komisja Lekarska dysponując tą samą dokumentacją medyczną, która wskazywała na upośledzenie funkcji organizmu w stopniu powodującym niezdolność do pracy, błędnie stwierdziła, iż wnioskodawca jest zdolny do pracy. Tym samym więc decyzja organu rentowego odmawiająca przyznania wnioskodawcy prawa do renty była błędna.

Organ rentowy ponosi więc odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia wnioskodawcy w postępowaniu przez Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, bowiem prawo do świadczenia zostało ustalone dopiero na mocy wyroku sądownego, wydanego na podstawie tych samych dowodów, które były znane organowi rentowemu.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 roku , poz. 887 ze zm.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydając w dniu 12 grudnia 2013 roku decyzję odmowną miał wszelkie niezbędne dane ku temu, wydać decyzję ustalającą A. P. prawo do renty i wypłacić ją w ustalonym terminie płatności, ponieważ złożona w toku postępowania orzeczniczego przed organem rentowym dokumentacja medyczna pozwalała na uznanie wnioskodawcy za nadal niezdolnego do pracy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 powołanej wyżej ustawy określenie „nie ustalił prawa do świadczenia” oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków, do jego uzyskania (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 marca 2001 roku, II UKN 402/00, OSNAPiUS z 2002 roku, Nr 20, poz. 501 i z dnia 7 października 2004 roku, II UKN 485/03, OSNAPiUS z 2005 roku, Nr 10, poz. 147).

W ocenie Sądu Okręgowego decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiająca wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy była błędna, ponieważ została oparta na błędnym orzeczeniu Komisji Lekarskiej, która dysponowała wystarczającą ilością informacji niezbędnych do właściwej oceny stanu zdrowia i stopnia niezdolności do pracy wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy uznał, że wobec wyłącznej winy organu rentowego przy ustalaniu prawa do renty, Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany jest do wypłacenia odsetek. Zgodnie z art. 118 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni.

Orzeczeniem z dnia 12 listopada 2013 roku Lekarz Orzecznik ZUS uznał wnioskodawcę za nadal od 1 stycznia 2014 roku częściowo niezdolnego do pracy. Orzeczenie to zostało wadliwie zmienione przez Komisję Lekarską ZUS w dniu 27 listopada 2013 roku. Datę wydania orzeczenia przez Lekarza Orzecznika ZUS (12 listopada 2013 roku) należy uznać za ostatnią okoliczność niezbędną do wydania decyzji, toteż decyzja powinna być wydana do dnia 12 grudnia 2013 roku. W decyzji przyznającej rentę płatność świadczenia określono na 20 dzień miesiąca. Najbliższym terminem płatności renty za miesiąc styczeń 2014 roku był zatem dzień 20 stycznia 2014 roku. Odsetki ustawowe przysługujące skarżącemu z tytułu opóźnienia w wypłacie renty winny być liczone od dnia 21 stycznia 2014 roku, to jest od następnego dnia po najbliższym terminie płatności renty do dnia 31 grudnia 2015 roku, tj. zgodnie z żądaniem wnioskodawcy, albowiem w styczniu 2016 roku wnioskodawca otrzymał wyrównanie świadczenia.

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy w Lublinie orzekł jak w sentencji.